RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

NĂM THỨ MƯỜI MỘT — SỐ THỨ 3084 — BỘI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ BẢY 29 DÉCEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1763

MỖI NGÀY CÁ MỘT SỐ

HANOI

	Hanoi	Tonkin	Trung-kỳ và Nam-kỳ	Nam-kỳ, Cao-miên, Ai-lao	Ngoại-quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
91, 93, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: P. B. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique:
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TELEPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
Une seule insertion . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel, Par centimètre et par insertion . . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans le 1er page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales . 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Việc khai sinh, tử, giá thú tại Bắc-kỳ

Phàm các nước tiên tiến, nước nào cũng có luật cưỡng bách việc giữ dân tích chứng chỉ, tức là các sổ biên chép ba việc tối yếu trong đời người ta đối với gia-đình, với xã-hội là sinh, tử, giá thú. Nước ta xưa kia không có những sổ sách ấy bao giờ, vì ba việc kể trên ấy không bắt buộc phải khai trình ai cả mà có cần nữa thì cũng chỉ có việc cưới cheo và việc tử-tang là tranh làng qua mà thôi. Sự khuyết-điểm ấy là bởi cái lẽ rằng người ta đối với xã-hội, kẻ từng người một thì không vào đâu, cả nhân chỉ là một cái mảy-may trong nhân-quần, đối với pháp luật chỉ làng là có trách-nhiệm. Về việc chính-trị khi trước còn dơn-sơ, cho nên các sổ sinh, tử, giá thú không có cũng không quan-trọng gì mấy.

Ngày nay thì không thế nữa, dân số mỗi ngày một thêm nhiều, lệ-luật mỗi ngày một phiền-phức thì các sổ sinh, tử, giá thú không có tất không được; điều đó các nhà hành chính, các bạn thương hào tất đã nhận ra rồi. Bởi vậy mà sau khi nền bảo-hộ đã dựng yên, Chính-phủ đã dần dần thử cho biên chép các sổ ấy, mà từ sang năm tây trở đi thì quyết chí thi-hành tại các làng đã cải-lương rồi. Đây ta không bàn đến Nam-kỳ, vì xứ Nam là đất thuộc-địa, nhà-nước đã đặt lệ cưỡng bách như nước Pháp từ lâu rồi. Cả đến Trung-kỳ là xứ tiến hóa chậm hơn trong Nam, ngoài Bắc mà kỳ hội đồng tư-vấn vừa rồi, Chính-phủ cũng đã tỏ ý nhất định thực-hành.

Tại các thành-phố nhượng-địa Bắc-kỳ như Hanoi, Haiphong là nơi đã có lệ cưỡng bách từ năm 1914 thì không kể, còn các tỉnh tuy có nghị-định thi hành việc biên-chép các sổ sinh tử giá thú đã lâu mà xưa nay các sổ chỉ hữu danh vô thực.

Trong ba việc thiết-yếu ở đời thì việc sinh là quan trọng nhất, mà hình như lại chênh mảng khai trình hơn cả, còn việc quan hôn tang tế là việc không thể giấu giếm được thì mới phải khai trình, nhưng khai trình là để theo lệ làng làm cỗ bàn ăn uống, chứ không phải là để cốt ghi vào sổ.

Cái nguyên do ấy bởi đâu? Kể thì nhiều lắm, nhưng mấy lẽ chính là bởi sự trẻ biếng mà ra; cha mẹ trẻ biếng phần cha mẹ, hương hào trẻ biếng phần hương hào. Những người có cái chức-vụ làm cha mẹ dược mấy ai là hiểu sự ích-lợi của dân tích chứng chỉ là thế nào. Ở nhà quê thì phần nhiều chỉ trông thấy cái lợi còn con là rút bớt cái tuổi nộp thuế đinh lại và khi đã nộp thuế đinh rồi lại lăng tuổi lên cho chóng đến hạn ngày miễn sưu, cái tuổi con người thành ra có thể kéo ra, co lại như thể nhựa cao-su vậy; cũng nhiều người thì ít biết sổ khai sinh là ích-lợi, nhưng vì lười biếng mà không chịu khai trình, là vì không khai trình cũng chẳng làm sao, mà đó giấm bảy tháng, một vài năm mới khai trình cũng chẳng hề gì. Những người cần đến giấy khai sinh cho con đi học hoặc đi làm thì theo như lệ còn được thì hành bảy giờ, chỉ việc mượn ba người làm chứng ký lên và lo với lý-trưởng, phó-trưởng là kiếm ngay được cái *giấy nhận-thực thay cho giấy khai sinh* (acte de notoriété tenant lieu d'acte de naissance) Như vậy thì tuy sinh con, ai còn chịu đến nhà ông lý, ông trưởng khai trình làm chi cho nó thêm phiền, mà có khi khai trình bằng miệng không thì các ông ấy cũng chẳng thiết biên cho. Sổ khai sinh ở Bắc-kỳ tuy có lệ thi-hành đã lâu năm mà thử hỏi học-trò các trường cho chi những người đã đi thi cử, trừ ra những trẻ sinh tại Hà-nội từ năm 1914 về sau không kể, được mấy người là có giấy trích lục ở sổ khai sinh thật? Đó là sự lười biếng của các nhà, còn sự lười biếng của người giữ cái chức-trách biên sổ cũng chẳng kém: Có người đến khai trình thì còn dùng-dình không buồn biên chép vội, hoặc dang giấc ngủ, hoặc bận ăn cơm hay là thoái thác việc này việc nọ để người đến trình báo sinh lòng chán nản không muốn trở lại nữa. Cũng có khi vì người trình báo đến khai suông mà người giữ sổ không buồn tiếp, bởi thế những nhà nghèo lại càng hay lần khai lắm. Cũng có người gặp khi vội, lại biên chép vào mảnh giấy rồi quên không biên lại vào sổ. Sau nữa, việc biên chép việc trình báo về sinh tử giá thú, người mình còn quen thói khinh thường, cho là lời-thời phiền phức, làm cái gì cũng rất cẩu thả, dù là sự bắt buộc đi nữa thì đối với người trên cũng lại có ý nể nang về lệ. Xem ngay một việc sau này thì rõ rằng lắm điều hay mà người mình cũng cho là phiền. Mới rồi ở làng kia có một con chó đại cần phải người, rồi chạy mất, không bắt được. Ở tỉnh sức về làng ấy có bao nhiêu chó phải đánh chết cả. Lý-dịch cho bắt và đánh chết, nhưng lại chửa mấy con chó ở một nhà kia rất có thế-lực trong làng, lấy một con ở đâu thế vào, cũng gọi là có đánh chết để cho xong chuyện.

Dân ta vì quen thói cẩu thả, cho nên phàm làm việc gì mới lạ đều cho là phiền nhiều cả, mà miễn cưỡng làm mới phải thi-hành.

Cũng vì dân-tích chứng chỉ không có, cho nên mới để sinh ra việc khai gian khai lậu như mấy cái án mà trong báo này đã đăng bữa trước, người đẻ ở Nam thì khai là ở Bắc, tuổi hai bốn hai nhăm thì khai là mười bốn mười lăm, họ Nguyễn khai là họ Hoàng. Học-trò muốn xin vào học trường nào có hạn tuổi thì khai rất ngay xuống; học độ một vài năm, cần giấy chứng chỉ đi làm thì tuổi lại khai từng vọt lên để chóng được bổ thụ. Vì thứ cứ giờ lý-lịch của những viên chức đang làm việc nhà-nước mà so tuổi bây giờ với tuổi lúc đi học thì thấy có đến quá nửa không có tuổi thật.

Cũng vì không có sổ sinh, tử, giá thú mà thường nghe người này nói: trong số bộ tôi mới mười bảy nhưng tuổi thật tôi đã hai mươi hai; người kia nói: ông này tuổi thật mới trăm-mươi nhăm nhưng trong sổ bộ đã sáu mươi mốt.

Lại ngày nào ta chẳng thấy một vị quan kia xin khai sụt lại hàng mười tuổi để được chậm về hưu dấy ư!

Cũng vì những lẽ kể trên ấy mà lắm kẻ làng họ Lê, họ Nguyễn cải chẳng sang họ Z, họ J, vì cái lợi kim tiền mà từ bỏ cả tiên tổ!

Nói rút lại, sổ sinh tử giá thú không có thì sinh ra bất tiện nhiều điều.

Nay nhân quan Thống-sứ Bắc-kỳ đã cải lương lại hương-chính các làng, phần nhiều đã có hương-hội, thì cái việc biên chép sinh tử giá thú có thể giao cho thư-ký được. Muốn cho các sổ ấy giữ được đúng lệ như ở các thành-phố thì phải trông ở sự cần mẫn của các hội-đồng lộc biền, sự kiểm soát của các quan địa-phương, không thì chẳng mong gì thấy kết-quả hay được.

V. Đ.

Âu-châu điện-tín

VÔ TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 28 Décembre 1923

Tại hai nghị-viện nước Pháp

Tối-tân nghị-viện và Nguyên-lão nghị-viện đã đàn phiếu ưng chuẩn số chi thu lâm thời về tháng janvier và tháng février, cũng là số tiền để chi vào khoản trợ cấp của các quan chức. Nguyên-lão nghị-viện đã ưng chuẩn các khoản tiền chi tiêu về xứ Maroc, và các nơi khác.

Tại thuộc-địa Maroc

Các dân chưa chịu tùng phục ở miền Nam Taza đến xin tùng phục nhiều lắm. Trong tuần lễ trước đây, có hai trăm hai mươi nhăm họ xin tùng phục. Trong số ấy có ba bộn thuộc về đoàn-thể Marmoucha, là một đoàn-thể mạnh quyết phản-đối quyền cai-trị của nước Pháp.

Việc nước Đức

Tin Munich. — Hoàng-thân Wrede đã bị bắt. Chánh-phủ trung-ương có cử các ủy-viên đến xét ở Thuringe.

Tin Berlin. — M. Stresemann đi nghỉ ở Thụy-sĩ. Đầu năm 1924 ông sẽ về.

Tại nhà in của nhà quốc-hội ngân-hàng có mất trộm 120.000 marks vừa kim-tệ, vừa chi-tệ.

Tòa nói-các xứ Thuringe lô tinh bắt phục cái quyền kiểm-duyệt của chánh-phủ trung-ương.

Nước Đức đối với cái vấn-đề bồi-thường

M. Ludwing Quesse có viết trong báo *Sozialistische Monatshoft* một bài nói rằng: Trong năm 1922, chánh-phủ nước Đức bắt đầu cái chánh-sách thi hành tờ hòa nghị, thì mỗ tháng chánh-phủ trung ương nước Đức nộp cho Đồng-minh hai trăm triệu marks kim-tệ, mà nhân dân nước Đức thì được sung sướng hơn là từ tháng novembre 1918 đến giờ. Ông lại nói: Nước Đức bắt đầu bị khốn đốn từ ngày tòa Nói-các Wirth nghe người Anh xui giục, mà thi hành cái chánh sách triển hoãn trái khoán. Sau ông bắt luận rằng nếu chánh-phủ trung ương cứ theo chánh sách thi hành tờ hòa nghị thì trong năm 1923 này nước Đức không đến nỗi phải tổn thiệt lắm như này. Cái chánh-sách không thi-hành tờ hòa-nghị, mục đích là làm cho tài chánh nước Đức không tổn thiệt chút gì cả, mà lại thành ra làm cho nước Đức tổn thêm 12 nghìn triệu marks kim tệ.

Tuyết tan ở quận Savoie

Tuyết tan, vang đá lở xuống. Ở quận Savoie và quận Haute Savoie hai làm. Đường sá không đi lại được. Nhà cửa nhiều cái bị đổ.

CÁI VẤN-ĐỀ GIÁ QUAN TIỀN HẠ Ở NƯỚC PHÁP

Báo *Les Débats* có nói: về việc quan tiền hạ giá ngày nay quan Thượng-thư bộ Tài chính de Lasteyrie, cùng ông Bérenger, tiên-thâm ủy viên về ban tài chánh của Nguyên-lão nghị-viện cũng một ý-kiến như nhau. Quan tiền sở dĩ hạ giá vô lý như ngày nay là bởi thiên-hạ hiểu lầm về cái hiện tình tài chánh của tả, bởi thiên-hạ lo hão rằng tả tăng số giấy bạc nhiều lên quá chăng, việc ấy ta quyết chí không có làm; bởi thiên-hạ cứ nhầm mắt không công-nhận cái công việc tu phục của tả đã làm bằng tiền của tả ở các miền bị tàn phá, bởi những nhà buôn bán dầu cơ nhỏ nhỏ, cứ sự lo, lo xăng, rồi người nọ tải lấy đến người kia, sau này sẽ tìm ra ngô tải, thì đã thiệt hại rồi, lại cũng như trước dây những người cứ chắc rằng tiền mà khắc thế nào cũng hồi-phục lên đó mà.

Các báo có nhắc lại đoạn diễn-văn của quan de Lasteyrie có ưng minh rằng số tiền của nước Pháp phụ trái giảm đi, và ít lâu nay nước Pháp đã hoàn lại nước Tây-ban-nha, Mỹ-châu và Nhật-bản được một nghìn năm trăm triệu quan.

Tin Trung-hoa

Ngày 18 Décembre 1923

Tin Bắc-kinh

Ngày 12 décembre, quốc hội khai nghị, đảo Ngô phái (phái phản-đối Ngô-cảnh-Liêm) vì việc không đến dự hội, Ngô-cảnh-Liêm, công nhiên làm nghị-trưởng, khai hội cơ một lúc rồi tan.

Thái-thanh-Huân xin trú quân-phí

Thái-thanh-Huân thấy việc chiến tranh ở Đông-giang và ở Quảng-đông biến đổi luôn luôn, phải ra ý về việc phòng ngừ, đã đánh giây thép về Bắc-kinh xin trú quân-phí 3 ở.000 đồng.

Sứ-đoàn đòi với việc bảo-hộ thiết-lộ

Công sứ các nước tư sang ngoại giao bộ nói rằng các điều khoản bảo-hộ thiết-lộ còn khiếm khuyết nhiều, chưa lấy làm thỏa chí.

Sứ đoàn đòi bồi-khoản năm canh-tí (1900)

Công-sứ các nước xin chánh-phủ Trung-hoa định ngày giao hoàn bồi-khoản năm canh-tí (1900), ngoại giao bộ và tài chánh bộ xin triển hoãn lại.

Lã-điêu Nguyên xin từ chức

Lã-điêu-Nguyên (An-huy tỉnh trưởng) xin từ chức, Mã-liên Giáp cử Dư-Hán-Mậu tạm thay chức ấy.

Công-sứ Bồ-đào-Nha về nước

Công-sứ Bồ-đào-Nha vừa từ biệt Tào-Côn, đinh đến ngày 16 décembre về nước.

Ngô-bội-Phu giao việc bình Việt cho Triệu-hằng-Dịch

Ở hương-hải có tin đồn rằng Ngô-bội-Phu đánh giây thép cho Triệu-hằng Dịch (ở Tương-hồ) giao trách nhiệm bình-định Việt-đông cho Triệu, nhưng nghe đâu như bộ tướng Triệu ý-kiến không giống nhau.

Tin Quảng-đông

Hứa-sùng-Trí từ lúc được cử làm Việt-quân-tổng-tư-lệnh, nhân việc sang thương-hải, Tôn-Văn và tướng hiệu Quảng-đông đã đánh giây thép mắng nhiếc Hứa mau về nhận chức.

Liên-quân bất lợi ở Huệ-thành

Liên-quân bị quân đội Trần-quỳnh-Minh đánh gấp lắm, phải bỏ Huệ-thành, Tôn-Văn được tin, lập tức phái quân-đội đi cứu, muốn cố sức lấy lại Huệ-thành.

LỜI ĐÀN BÀ

Thấy vàng không tham

Đời Hậu-hán có bà Ông-Âu sinh đặng ba người con trai, chồng mất sớm, nhà nghèo, ba tự làm lụng công việc ruộng-nương, con cái đều cho đi học.

Một hôm đi trồng cây, đào đất thấy một chĩnh vàng, bèn chống trốc mà nghĩ thầm rằng: vàng là một vật quí hoa nhất trong thế-gian nhưng phải biết cách lợi-dụng, làm ra công này việc khác, chớ không phải để ẩn lún đó, tức sinh nhiều sự chẳng lành, và nhà ta ngày nay mẹ góa con côi, có nhiều tiền của cũng chẳng tìm thỏ đặng điều gì, mà con cái thấy lắm vàng nhiều bạc, lại sinh lười biếng trẻ nải, bỏ học-nghiệp theo đu đăng, ta yêu dưỡi không thể kềm-chế nổi, tất phải hư con, lăng họ thấy tiền của sao khỏi sự tranh đành, sẽ gây nên kiện cáo lỏi thỏi cho mình, chi bằng lấp đi, để người khác có phước hưởng đặng, còn làm được nhiều việc hơn mình, ngư thôi bèn cuốc đất vùi kín đi không cho ai biết, sau ba người con bà Ông Âu đều đậu tiến-sĩ, ba thọ bảy mươi tuổi, một nhà sum họp, danh tiếng về vàng, khi lâm-chung mới báo cho con cái biết, đặng làm thiệu-sự cho hết cái của ấy.

Lời bình:

Đại phàm tiền của là vật giao dịch ở giữa đời, có luân-chuyển, có vận-động, thì mới gây nên sự tiến-hóa lợi ích cho đời, còn người, nếu bọn mà giữ lấy của mãi, hoa ra mình lại làm nô-lệ cho tiền của đó mà thôi, chớ không phải mình làm ông chủ sai khiến đặng tiền của nữa, mà muốn để lại đời sau cho con cháu, lại phải trù-hoạch cái công cuộc làm sao cho tinh-viên vững bền, có tài-năng mới lợi dụng đồng tiền đặng, với tài-năng không có, chẳng trù-hoạch phương sách gì, thà rằng không tiền của, mà con cháu lự lo lấy sức của con cháu còn êm hơn; bà Ông Âu là người rất minh đại-nghĩa vậy.

Đạm Phương nữ sử

NGƯỜI ĐƯỢC GIẢI NOBEL về văn-học và khoa-học năm nay

Giải Nobel về văn-học năm nay về một nhà làu-sĩ Ái-nhĩ-lan tên là William Butler Yeats. Ông là một người con nhà mỹ-thuật, từng làm giám-đốc văn-nghệ kịch-viện ở Ái-nhĩ-lan; thơ ông hay lắm, những trước-tác của ông rất nhiều, có đủ cả tiểu-văn, thi-ca cùng kịch-bản đều biểu-hiện được chỉ-độc-điểm tư-trọng của ông.

Con giải thưởng về khoa-học thì bội đồng sát-hạch đã quyết-định tặng cho bà-sĩ Millkan nước Mỹ. Ông hiện đương làm giám-đốc nhà vật-lý thực-nghiệm ở Norman Bridge, dạy khoa vật-lý-học ở các trường đại-học, phát minh được nhiều điều mới lạ.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-diện Việt-Nam

Trong tập « Câu đối tục-ngữ » của ông Bù-song-Hương

(Tiếp theo)

Số báo 7012, ngày 3 décembre 1923

Hàng thứ 2: « Trò, bòi » không phải « lỏ bài ».
— 3: « Choi » không phải « Chỏi ».
— 15: « Nhác » — « Déc ».
— 18: « Nhốt » — « Đốt ».
— 20: « Dấm » — « Jấm ».
— 34: « Uống » — « Uốn ».

Số báo 2013, ngày 4 décembre 1923

Hàng thứ 3: « Chiuru xương » phải « Chiu ».
— 30: « Chim » — « Chím ».
— 36: « Nhaiz » — « Dai ».
— 37: (Không hiểu nghĩa là gì).
— 39: « Hứt » không phải « Chất ».

Số báo 014, ngày 5 décembre 1923

Hàng thứ 1: « Dư, dư » không phải « Như, như ».
— 9: « Bán » không phải « Bàng ».
— 13: « Ngoài » — « Ngòi ».
— 18: « Làng » — « Long ».
— 19: « Lú » — « Lạo ».
— 28: « Tật lưa » — « Tất ưa ».
— 30: « Chẳng » — « Chẳng ».
— 37: « Chơi, mặc » không phải « Choi, mắc ».

Số báo 2015, ngày 6 décembre 1923

Hàng thứ 2: « Chey » không phải « Chẩy ».
— 12: « Lấp » — « Đắp ».
— 14: « Mẹ » — « Nua ».
— 19: « Mắc, rồi » — « Mất, đôi ».
— 32: « Nược lấp; Hàn » không phải « Giọt lập; Hàng ».
— 35: « Ngàng » không phải « Gàn ».
— 36: « Uốn » — « Uống ».
— 39: « Khoòn » — « Khôn ».

Phụng-Đình, Tourane.

Câu đố

(Tiếp theo)

Đêm thì mẹ mẹ con con, ngày thì chết hết chẳng còn một ai, còn một ông khách vãng lai, nhân nhân nhỏ nhỏ chẳng ai đam nhìn. *Là ngôi sao và mặt trời.*

Một tròn vành vạnh như gương, con con cháu cháu khắp tứ phương, thuở đương thì mãn che trường đỗ, thuở về già rắn nắng dãi sương. *Lá cải hoa sen.*

Sông tròn vành vạnh, nước đục như vang, con rắn nằm ngang, lấy sào mà dẫn. *Là cái địa.*

Vừa bằng cái vung, vừng xuống sẻ, đào không thấy, lấy không được. *Là một trăng.*

Sông-sông mà đứng giữa nhà, ai mà mó đến tai sòa tóc ra. *Là đồng rơm.*

Vừa bằng cánh cửa, nằm ngửa giữa trời. *Là la chuối.*

Đi thì vung vẩy vung vẩy, về nhà đầy chết. *Là cái do.*

Chum trắng mà đựng nước vàng, đến khi nhỏ nhảng thì trở ra ăn. *Là quả trứng.*

Đầu làng đánh trống, cuối làng phất cờ. *La con chó.*

Năm anh cầm hai con sào, dưỡi đàn trâu trắng chạy vào trong hang. *Là bò cạp nọc năm.*

Một đàn vịt trắng phau phau, ăn no tắm mát, đủ nhau đi nằm. *Là cái bút để ăn c m.*

Cây cao nghìn dặm, lá rụng từ p trong, nắn ăn thì được, nướng ăn không được. *Là mưa.*

Ng.-trọng-Nhượng.

HÀI ĐÀM

Thím Oân khóe chồng

Chú Oân mới lấy thế, thím Oân thường chú, khóe lóc không lúc nào rảo nước mắt. Nhớ quá, cực quá, thím bỗng khóc òa lên rằng:

Nhớ nhau bao nỗi xót xa,
Nhớ người thêm nhớ cái nhà đức anh chàng.
Cái khăn anh đội tây sàng,
Sao anh bỏ đó vội vàng mà anh đi,
Đêm ngày em khóc il ti,
Nỗi riêng chung biết lấy ai oản-tà-ri cùng em.

Phú-Sơn

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tuấn-Quỳnh nữ-sĩ

MCCCLXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xây đơi Lý phải không ?
Khơi dậu cương thường nền cựu học
Treo gương tuân-lý dậu văn-phong
Bằng khuân còn đó lòng thêm trọng.
Bia đá tuy mòn tiếng vẫn trong.
Ghi chép muôn thu Nam-Việt sử,
Danh thơm lừng lẫy khắp trời Đông.

Bùi-văn-Quế
6,Rue Chasseloup-Laubat, Nam-dinh

MCCCLXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Ay thực con tiên với cháu rồng.
Pùa-dịch cung tường phô trấn Bắc,
Ngưu-giang từ-vũ ngất trời Đông.
Non lương như cất lòng thư trí,
Chỉ trọ còn chôn dạ Lạc Hồng.
Ai bảo núi Quy che được lấp,
Kia rồng sông Nhị,phượng non Nùng

Nguyễn-Sửu
1, Phố hàng Trống, Hanoi

MCCCXC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là nơi mới vở lòng.
Vài nhận cao nêu giường cột Lý,
Một tòa riêng đứng nước non Hồng,
Tôn-Chu ngoài cửa cờ chưa quấn,
Hành-tại trong sân pháo vẫn hùng.
Trống bịch ung tàn,chuông bảo động.
Hỏi người trí-kỷ biết hay không ?

Nguyễn-Lương
54, Rue de la Soie, Hanoi

MCCCXCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thành-miếu hương bay khói nhạt [nồng.
Thềm yến trăng lồng dân hạnh cỏ,
Thành rồng mây tỏa gác khuê không.
Bút Nùng nghiên Nhị tô nên bạch.
Cung Lý bia Lê thoảng bụi hồng.
Cả vũ đất xưa còn rõ tiếng,
Tử Thù ghi dấu cứu nho-phong.

Truc-trang, Ng Tiến
Làng Lương-sử, Hanoi

MCCCXCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cung đẹp tường cao đáo chửa cùng.
Lê Lý mở mang nền quốc-tây,
Nhị Nùng ghi tạc dấu nho-phong.
Xuân thu bao trải văn còn đó.
Tang hải nào dâu miếu vẫn sùng.
Cửa Giám nhìn xem phong cảnh cũ,
Cây xanh nước biếc gác trăng lồ g.

Hoàng-xuân-Đồng
Làng Yên-phụ, Hà-đông

MCCCXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu đẹp tường cao cảnh Nhị Nùng
Nét bút xuân thu dây mực cũ,
Nền hương Lê Lý tấm lòng chung.
Đá bia khuất giáp mưa bao nhiêu,
Trăng gác khuê-văn bóng vẫn lồng.
Còn nước còn non còn miếu Khổng,
Nhìn xem phong-cảnh lại lưng không

Nguyễn thị-Quang
Làng La-phù, Hà-đông

MCCCXCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Giáp, Bằng, Hoa, Khôi biết mấy ông
Phúc hưởng thiên thu hương vẫn [được,
Danh lưu vạn thế nét còn phong
Vẻ vang sự-nghiệp bền dòng Nhị,
Rực rỡ sơn-hà khoảng núi Nùng.
Cựu học mới hay xưa thịnh thế,
Tân-văn há lại chẳng ra công.

Bàm phương-Thảo
Làng Đông-ngạn, Liên-hào

MCCCXCV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dâu cũ còn ghi chốn Nhị Nùng
Cây cối rườm ra phong cảnh tĩnh,
Đền đài lồng liễu nước non chung.
Biển vàng sáng rực màu sơn thắm,
Bia đá reu mòn nét chữ phong.
Tới cảnh sinh tình hoài cựu học,
Chẳng hay hiếu-tr ết thấu tình không.

Đàm-lạc Tiên

MCCCXCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Gương sáng còn lưu khoảng Nhị Nùng
Bia biển lòng lành từng nhật-nguyệt,
Cung tường rực rỡ với non sông.
Biết bao hiền-triết tên còn đó,
Trải mấy tang-thương đạo vẫn sùng.
Vì có gây nền nên học mới,
Gương này cũng đáng để soi chung.

Đàm-xuân-Du

MCCCXCVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa Khổng xây từ Lý-Thánh-tông
Bể học mênh mông trôi vũ trụ,
Rừng nho tỏa-lấy khắp tây đông.
Mạch nguồn Thù Tử khơi dòng Nhị,
Hương khói xuân-thu tỏa núi Nùng.
Còn nước còn non còn miếu đó,
Ai ơi trở lại đừng mà trông.

Nguyễn-văn Hy
52, Rue du Marché Kiến an

MCCCXCVIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu vũ nguy-nga bởi mấy trùng.
Lê Lý xây nên nền giáo-hóa,
Lạc Hồng bồi đắp dấu non phong.
Gió tuôn bể thánh tràn sông Nhị,
Mưa tưới rừng nho rợp núi Nùng.
Trải mấy tang-thương còn đạo nghĩa,
Mùi hương còn dượm cõi trời Đông.

Bố kê-Vy
Làng Giáp nam, Thanh-hóa

MCCCXCIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu đây là mệnh-mạch chung.
Đường bệ nguy-nga đài Điện Lý,
Khói hương ngào ngạt núi non Hồng
Hang bia đá vững thân rùa đội,
Từng gác khuê cao bóng thỏ lồng.
Mưa gió dẫu qua non biển đổi,
Thu dương càng tỏ chiếu trời Đông.

MCCCC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Mộ đạo dân ta vẫn sẵn lò g.
Cõi học mở mang nền vẫn cũ,
Rừng nho hương khói miếu thờ [chung.
Thọ cùng bia đá lên khoa bảng,
Rạng với k uê-văn cảnh Nhị Nùng.
Phong hóa chiều Nam thay đổi thế,
Dấu thiêng nhà Lý có dây không ?

Kế-Đình. Đinh-đức-Huệ
12, Rue des Graines, Hanoi

TIN KHÍ-CẦU DIXMUDE

Quan hải-quân bộ thượng-thư đã tiếp được mật bức điện-tín của viên bộ-quân-ủy-viên ở Rome báo rằng những người thuyền-chài có tìm thấy tử-thi quan thủy-quân thiếu-tá Pierre de Groutian quản-đốc khí-cầu Dixmude ở chỗ cách miền bờ bể Sicile sáu dặm.

Tuần-dương-hạm Mulbonse cùng ba chiếc phóng-ngư-lôi đã đến chỗ ấy.

Quan hải quân thượng-thư nước Ý có gửi lời chia buồn với chánh-phủ Pháp.

Báo *Messagero* có đăng lời của quan quản-đốc tàu *Port Alessandrette* nói rằng ngày 23 mới rồi trong khi đi từ Bengasi đến Naples, có nhận được hiệu báo cấp nạn của khí-cầu bị tuận bão đỗ đội thổi bạt đi.

Tin sau cùng

Một quả bôm ở Hung-gia-lý

Tin Budapest. — Trong khi một hội đàn bà Do thái đặt cuộc khiêu-vũ, có một quả bôm nổ. Một người bị hại, 17 ng rời bị trọng thương.

Ông Eiffel tạ thế

Nhà kỹ-sư E fel, là nhà chế tạo cái tháp E fel tạ thế, hưởng thọ 91 tuổi.

Gió bão ở Smyrne

Sở thủy-phi cơ ở Smyrne bị gió bão hủy hoại. Các tàu bay cùng các nhà để tàu đều bị hư hỏng cả.

Một cái nhà điên cháy

Tin Chicago. Cái nhà điên Dumping bị cháy, 18 người bị hại.

VIỆC HANOI

Thời tiết

7 giờ 23 độ
15 giờ 21 độ

Giá bạc — Kể từ ngày 29 Décembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 . 80

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 29 décembre 1923* : — 3 ½ 54 2 . — 3 ½. Thứ hoãn vốn dân : 66.50. — 4 ½ 1917 58 60 — 4 . 1918 58.70. — 5 ½ 1915-16 69 75. 5 ½ 1920 85 75. 6 ½ 1920 81 30.

Kỳ bổ trong ngạch Học-chính. — Các giáo chức bực thành-chung có tên sau này được ghi tên vào sổ thăng thưởng trong năm 1924 :

Thăng giáo-học hạng nhì : M. Ng-thúc-Quỳnh.

Thăng giáo-học hạng ba : MM. Tạ-trung-Lương, Vũ-tiến-Sâu, Dương-quảng-Hàm, Ng-trung-Thăng.

Về việc chăn tằm. Kể từ ngày 1er janvier 1924 trở đi, những trứng tằm của các sở gây trứng ở Phủ-lạng-thương, Việt-trì, Kiến-an và của các sở sẽ lập sau thì bán là một xu (p. 01) một lạ mười trứng đơn và hai xu một lá (0 p. 02) mười trứng kép.

Tiền bán thu được sẽ nộp vào sổ chi-thu xứ Bắc-kỳ.

Muốn cho nghề chăn tằm mở-mang thêm thì mỗi sở gây trứng ấy có thể phát một phần mười cái số trứng cho các nhà mới chăn tằm mà có giấy xin với viên coi sở gây trứng.

Số biên số trứng bán, số trứng phát không lấy tiền và số trứng những cho các sở Canh-nông thì mỗi cuối tháng một lần phải gởi đến quan chánh sở Nông-c inh Bắc-kỳ.

BÁN NGAY LẬP TỨC VÌ HẾT HẠN HỢP-ĐỒNG

2 cái camionnettes 10 và 14 chỗ ngồi.
1 cái ô-tô hiệu « Peugeot »
1 cái camionnette hiệu « Citroën Chenille » có cả remorque kéo sau nữa.
1 cái camion hiệu « Peugeot » chở được 5 tonnes.

Hỏi tại : M. FARRÉRAS,
Transports, Tam-đảo, Vĩnh-yên
3744

Cuộc thi-thơ. — Bản-quán có lời nhắc lại để các bạn làng thơ biết rằng : cứ theo như bức thư của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ mà ông Phạm-Quỳnh chủ-nhiệm báo *Nam-phong* khi trước chuyển cho bản-quán để đăng báo thì cuộc thi Văn miếu Hà-nội, đến ngày 31 décembre này là hết hạn, vậy những bài thơ nộp sau ngày hôm ấy, bản quán xin để riêng vào tập « ngoại hạn », đầu hay đến đâu, cũng không đề duyệt và không đăng báo. Trong báo chỉ đăng nốt những thơ nộp nội hạn mà thôi. Nay xin có mấy lời nhắc lại, để các bạn làng thơ khỏi mếch lòng như cuộc thi thơ đèn Hai bà và cuộc thi bài ca Âu-trí-viên trước.

Sách mới xuất bản. Ông Phạm-bá-Cẩn mới xuất bản bộ *Nữ-hải lục* là Trinh-thám tiểu-thuyết, giá 0p 30 một quyển. Các ngài hỏi mua xin viết giấy lại nhà in *rung-bắc tân-văn* 61-63 rue du Coton Hanoi.

Tòa Thượng-thẩm — Việc Đặng-văn-Thọ bị con dâu là Vũ-thị-Thể thưa tự tiện đốt đồ đạc phải tòa Thượng-thẩm xử phạt ngày 14 décembre, 1 tháng tù án treo, 2 đồng phạt và 4 $ bồi thường, hiên đương xin tại thẩm.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương-hạng đệ nhất đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said Al-cập Xuất.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 5 đồng một lần
XIN HỎI LÂM-CHƯNG : Giá 1 $ 50
Phòng khám bệnh tại **ĐƯỜNG GIA-LONG, 23**
— giây nói số 236 —

Ngạch lục-sự tại các tòa án đệ nhị cấp. — Kỳ thi lục-sự các tòa Nam-án đệ nhị cấp, ngày 14 juin trước này đã xét xong, các viên có tên sau này đều trúng tuyển :

MM Ng-đang-Quyến, Ng-v-Uyên, Đỗ-quang-Giai, Lê-v-Lan, Ng-đình-Thuận, Lý-văn-Huân Lê-ngọc-Lâm, Phạm-văn-Lôn, Ng-xuân-Vũ, Trần-Hồng, Trần-v-Chi, Ng-phú-Yên, Vũ-ngọc-Lin, Lê-v-Phúc Trần-v-Hiền, Vũ-công-Quán, Đỗ-đình-Hữu. Ng-v-Thức, An-v-Tụng, Ng-hà-Can, Phạm-xuân-Cầu, Trương-ngọc-Tuyển, Cao-đức-Khải.

FAMILY - CINÉMA

29 và 31 Phố hàng Buồm-Hanoi

Bắt đầu thứ bảy 29 Décembre 1923

RẠP CHỚP BÓNG FAMILY-CINÉMA
Ở Phố hàng Buồm, Hanoi, chiếu phim ảnh Tiểu-thuyết 12 hồi

LE GANT ROUGE

Mỗi tuần lễ chiếu bốn hồi

Chương-trình từ thứ bảy đến thứ ba chiếu hai hồi

Chương-trình từ thứ tư đến thứ sáu chiếu hai hồi

Việt-Nam thanh-niên hội. — Chủ-nhật sau là ngày 6 janvier 6 giờ rưỡi tối, ở hội-quán V. N. T. N., số 5 phố Vọng-đức Hanoi, sẽ có tiệc ăn cơm hội họp các viên trị-sự cùng các ủy-viên. Tiệc ấy kính mời cả các quan tán-trợ và tử-trợ hội-viên lại dự thưởng.

Giá tiền bữa cơm (vừa đồ ăn tây và đồ ăn ta, với cả rượu vang) đã định mỗi người là một đồng bạc. Vậy xin các quí-vị, ai có lòng lại dự tiệc hôm ấy, thì gởi giấy nhận lời với số tiền 1 p. lại hội-quán trước ngày 4 janvier.

Hội V. N. T. N. lai cảo.

ĐỒ ĐỒNG CHƠI TẾT, ĐỒ ĐỒNG TẶNG TẾT

Hiệu « FONDERIE TONKINOISE » Hoàng-xuân-Lan, ở Phố hàng Quạt, số nhà 39, tại Hanoi, chế tạo được thứ đồ đồng chơi tết, tặng tết rất nhã ! rất đẹp ! !

Bản-hiệu lại mua cả các thứ quốc-trái vô danh. trả giá rất cao.

Ngạch thư-ký. M. Trần-như-Bằng, thư-ký Phú-thọ, được nghỉ dưỡng bệnh 3 tháng, thưởng dầu cả lương, hai tháng sau nửa lương.

Ngạch thừa-phái. — M. Ng-duy-Phiên, thừa-phái chánh Vị-xuyên (Hà-giang), nay kiêm chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp châu ấy.

M. Ng xuân-Xứng thừa-phái huyện Yên phong (Bắc-ninh), được nghỉ một năm không lương.

M Ng-huy-Môn,thừa-phái Hà-nam, đổi đi Yên-phong.

M. Bùi-đức-Lang, thừa-phái Hà-đông, đổi đi huyện Thụy-nguyên và kiêm cả việc lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp huyện ấy.

M. Tạ-doãn-Chuy, thừa-phái huyện Thụy-nguyên (Kiến-an), đổi đi Hà-đông và kiêm việc lục sự tại tòa án đệ nhị cấp tỉnh ấy.

Một hạng đi lừa mới. Mấy hôm nay ở Hà-thành ta mới xuất hiện ra một hạng người đi lừa mới, trước nói lên đây để các nhà có đèn điện nên phòng bị kẻo lại mắc những quân bợm đi lừa ấy.

Số là hôm kia, vào hồi 9 giờ sáng, có một người trạc độ 30 tuổi, ăn mặc quần áo tây mũ sam xám, mũ da, người cao xương xương, da ngăm ngăm đen, tay cầm một cái cặp cách vào nhà tôi tự xưng là người đi đòi *rệp* của nhà Điện-khí. Lúc vào hắn hỏi tôi rằng : Ông chủ bảo tôi đến lấy tiền đòi chủ mỗi hạn ba năm là 0 p 48 tiền lừa, hắn vừa nói vừa giở sổ ra, bảo tôi ký tên họ vào giấy. Tôi tưởng thật tiền đưa cho hắn 0 p 48 và ký tên tôi vào đấy. Đến chiều tối cho người nhà lại sở Điện-khí hỏi xem có thật không, thì người trong sở nói rằng không có người nào đi hỏi tiền cả mà nếu có hỏi tiền thì phải trả lại *rệp*, người nhà tôi lại kể hình dạng như thế thì cũng có ông nói rằng trước cũng có một người làm ở đây như thế mà đã phải đuổi ba ba tháng nay rồi, nay chưa có công-việc gì mà đi làm xằng như thế. Bây giờ tôi mới biết là nó lừa, liền đi trình Cẩm để đò la bắt những quân ấy đi.

Vậy các nhà có đèn-điện ở thành-phố hễ thấy hình-dạng người như thế vào nhà mà đòi tiền đổi chủ thì đừng nên tin chúng làm gì.

Vinh-Trương lai cảo

Bán các thứ đồ dùng và một cái xe ngựa kiểu Fogghe: có đệm sâu cả ngựa.

Hỏi tại: Mouchet P. O. 31, Rue Maréchal Joffre. 3720

Cái nạn ô-tô. — Tối hôm qua hồi 7 giờ, chiếc ô-tô T. 4.2 của tòa Sứ Hà-đông do người chauffeur Trần-v-Huyên cầm may vô chiếc ô-tô tải T. 1118 của nhà khách sạn Métropole khi qua phố Hàng-thì đến trước cửa nhà thương Annam thì đụng phải nhau. Lúc bấy giờ có một cái xe bò ở phố Julien Blanc vừa đi đến thì bị kẹp một bên chiếc ô-tô T. 422 và một bên một cái cây may không việc gì đến người, nhưng ba xe cũng hư hỏng cả.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

MỚI XUẤT BẢN

HANOI CHỈ NAM

(Guide de Hanoï)

Trong biên chép đủ lịch-sử Hanoï từ xưa cho đến nay, cùng các đường-lối, phố-xá, công-sở, thành-thắng, cổ tích, nhà buôn, phòng trọ, nhà hát, hàng cơm, và giờ xe-hỏa, tàu-thủy, v. v. . . . . nhất thiết chỉ-dẫn rõ ràng cho một nhà đi du-lịch Hanoï.

Sách dày 178 trang, in giấy tốt, bìa đẹp, lại có hai bức địa-đồ Hanoï khi xưa và Hanoï thành-phố bây giờ.

Giá mỗi quyển là : 0 $ 70.

Ở xa mua, xin gửi thêm 0 $ 20 tiền cước.

Bán tại nhà báo TRUNG-HÒA, số 15, phố Nhà-chung (Rue de la Mission, Hanoï)

Ai mua buôn, xin lại nhà báo thương-lượng, 3735

Số 42

ĐÃ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BỘI-CẦM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn khiển-hứng trong khi tiêu-hậu trà-dư !

. . . Tôi bấy giờ bao nhiêu tri giác trong người, đều tối lăm mù mịt cả, không còn biết gì là gì. Tuy vậy, song trong lòng thì lại có một sự đau đớn là lùng, như dao cắt ruột vậy.

Hồi lâu nàng thấy tôi không đáp, bèn lại cất tiếng mà gọi rằng :

Cập-mai ! Sao chàng không trả lời tôi thế ? Chao ôi ! Chàng trả lời đi ! Chàng nỡ nào phụ thiếp, để đau lòng thiếp cho đang !

Tôi tự nghĩ mình không thể nào đường bỏ đỡ cái công việc của mình được, cuộc vui ngắn ngũi này, rồi ra biết có còn được như thế nữa không, nghĩ vậy bèn nói :

— Nếu được như lời nàng nói, một đời trí kỷ, giai ẩn cùng nhau, há chẳng phải là một cái thú thần tiên, nhân gian hiếm có, còn chi bằng nữa. Nhưng việc đó xin hãy để thư thả, sau này ta sẽ tính đến. Vì đù ngày hây giờ, tôi vì cái cớ yêu mình mà tôi bỏ cả điều danh tiết, bỏ cả việc nghĩa-vụ, thế thì mình yêu tôi chẳng hóa ra chỉ vì thế mà thôi ru ?

Nàng Á-đức-nhĩ lại nẵn nỉ rằng :

— Việc ấy quyết nhiên sức chàng không thể làm nổi. Chàng định bụng thế nào, sao chàng không bảo một người khác để người ta thay cho. Sinh bình chàng vốn là người trung hậu, nhất đán bấy giờ đương làm sao được cái nguy cục bách biến ấy mà đương, nếu chàng chẳng chịu nghe lời, nhất quyết làm lấy được, thì chẳng qua cũng đến bại sự mà thôi.

Tôi nói :

— Không ! Tôi làm việc này, trăm sự nhờ trời, Á-đức nhĩ nàng hỡi ! Nàng nên tin tôi. Tôi thề rằng dẫu sao tôi cũng làm việc bổn phận của tôi, cho thành công tôi mới nghe.

Nàng lắc đầu,vẻ mặt buồn rầu, lạnh lùng không đáp. Hồi lâu nàng lại nói rằng :

— Chàng chẳng làm thì người khác làm, thế-giới thiếu chi người sai khiến. Duy có chàng đối với thiếp, không lẽ mượn ai thay !

Tôi nói :

— Á-đức nhĩ nàng ơi ! Nàng cứ tin ở tôi. Tôi quyết không đến nỗi phải mượn người thay, để đau lòng nàng vậy. Vả việc tôi làm cũng là việc để khỏng có khó gì. Khi ở Luân-đôn tôi đã từng vào điện yết quan tướng-quốc là Phổ-lạc-khắc nhân-tước.

Nàng Á-đức-nhĩ lại nói :

Chàng diện yết quan tướng-quốc rồi thì sao ?

Tôi nói :

— Quan tướng-quốc ngài không tin. Mà cứ lẽ thì muốn phẩm cũng không có một phần nào là phần tin được thật. Vì cái việc mình nói đó, ai nghe thấy mà chẳng phải lấy làm kinh-dị, thế mà lại không có một cái làm bằng cớ cả, bảo người ta tin sao được. Bởi vậy cho nên nay tôi phải thân hành sang Mỹ, cốt tìm lấy một chứt chỉ gì là có ảnh hưởng đến việc đó, khả dĩ khiến cho quan tướng-quốc ngài đem lòng tin, để cho tổ quốc tôi sớm biết phòng bị. Thế là công việc của tôi xong vậy.

Nàng nói :

Chàng gắp kẻ thù mà cũng cứ bỏ bỏ như vậy, thì phỏng chừng chúng có để yên cho chàng trinh-thám hay không ?

Tôi nói :

— Hãy biết biết sức mình mà thôi, còn như sự thành bại thì biết đâu mà tính cho hết. Tôi cũng biết rằng kẻ thù của tôi không phải là ít, chúng sẽ làm ngăn trở cái công việc của tôi. Nhưng tôi chỉ biết tự tin ở tôi, thế nào tôi cũng làm cho trọn việc. Nàng đã có lòng thương yêu thì tôi xin tỏ với nàng một câu rằng : hễ tôi tìm được một chứt bằng cớ, thì tôi xin lập tức thôi ngay, không can dự vào việc ấy nữa.

Nàng nói :

— Thôi thế thì thôi, tôi còn biết làm thế nào mà giữ chàng được.

Tôi nói :

— Nàng Á đức-nhĩ thân ái của tôi ơi ! Xin nàng chớ lấy một sợi tơ mành mà dàng buộc tôi, tôi quyết không thể khăm được.

Nàng nói :

Chàng không nghe lời thiếp nói thì lòng thiếp thật không yên, vì ở trong hai mối tình thân, vẫn hãy còn có một chứt ngần trở.

Tôi nói :

Vì bằng không có một chứt ngần trở ấy, bà rằng tôi lại được nàng làm vợ tôi chăng ?

Nàng thở dài mà rằng :

— Tấm lòng nam tử, trong vòng tình ái, vẫn hãy còn có một vật cao hơn. Còn như lũ cán-quắc chúng tôi thì ra bỏ cả linh hồn, bỏ cả danh dự, bỏ cả tính mệnh, một hai sống thác với tình mà thôi, tha-vật không thể đoạt được.

Tôi thọa quá, không biết trả lời ra làm sao. Nàng nói vậy rồi đi, tôi cũng vội vàng đi theo, khi đến trước phòng, nàng không quay lại, cất gót bước thẳng ngay vào phòng, miệng nói :

— Thôi, xin chúc chàng vẫn-an, thiếp xin đi ngủ vậy.

Tôi sợ hãi, cuống quít cả người, nói :

— Á-đức-nhĩ ! Nàng giận tôi đấy ư ?

Nàng nói :

— Chàng dạy lẫn. Thiếp đâu dám giận chàng. Bởi trong lòng thiếp có điều lo nghĩ, cho nên sinh ra vơ vẩn cả người. Chàng ơi, việc ấy quyết nhiên chàng không thể làm được đâu, chàng ạ. Á ! đàng kia còn đương đánh bài kia, chàng đến đánh thay cho tôi, tôi không thích cái cuộc chơi ấy.

Tôi nghe nói, bèn đến bên phu-nhân, mách giúp nước bài cho phu-nhân đánh với Ngõa-luân-đình, Ngõa-luân-đình tuy ngồi đánh bài đấy, nhưng coi bộ rất là lãnh đạm, phu-nhân cũng đương như chiều khách mà cầm bài đánh đấy thôi, chứ không ra vẻ ham đánh, canh bài thật thấy là tẻ ngắt. Cứ lệ thì bao giờ cũng quá mười hai giờ phu-nhân mới đi ngủ. Bấy giờ bỗng thấy phu-nhân kêu mỏi rồi đứng dậy cáo-từ với Ngõa-luân-đình. Tôi bèn đỡ phu-nhân về phòng, phu-nhân cũng ra chiều vui vẻ với tôi. Tiền phu-nhân về đến phòng rồi. Phu-nhân bắt tay tôi mà rằng ;

Ông Khắc-lôi-tê ơi ! Tôi *Ợi* ông dẫy nhé, xin ông chớ có sợ hẹn !

Tôi nói :

— Một lòng nguyền một mộ, dâu dám sai lời, hễ chừng tôi được lúc thừa nhàn, xin tức khắc đến ngay, không dam coạm trễ.

Phu-nhân gật đầu tỏ ý bằng lòng. Tôi lại nói :

— Nàng chúng tôi còn có một thứ việc, muốn bày tỏ với phu-nhân, chẳng hay phu-nhân có cho phép chăng ?

Phu-nhân nói :

— Việc gì xin ông cứ nói.

Tôi nói :

— Việc này nói ra cũng khó, nhưng phu-nhân đã cho phép thì chúng tôi cũng xin cứ thực trình bày. Chúng tôi xem ý ông bạn của phu-nhân là ông Ngõa-luân-đình đương như cho cái việc phu-nhân duyên khách làm không được. Chúng tôi chẳng qua là một kẻ bèo mây gặp gỡ, dâu dám lộn thường xen hình thuợi giao-nghị của phu-nhân.

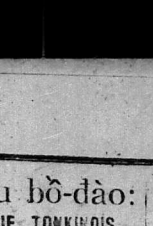
(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những bình lạ-lắm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo-nhầm to lắm!

Ngày mồng 2 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng:

Chiếu nay đã được phòng của MONTÈS qui ông, cô chỉ trên một thứ rượu bổ đã từng nếm dùng qua rất hay, tiếng vẫn ca ngợi thường, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chỉ-dụ để tỏ thanh-giá.

Khâm thử.

以我 內閣奉 欽此 准有效驗補腦酒 著用資養元氣 主翁益壽 特賜 欽定三年五月初七日 內閣奉

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Cuộc thi rượu

Cuộc thi thơ của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ, hiện đã khuynh-động toàn-quốc, nghe đâu đến ngày 31 décembre này thì hết hạn. Nay thiềm-chức muốn mở một cuộc thi rượu, hễ ai chiếm được giải quán-quân trong cuộc dâu-âm này thì sẽ xin kính tặng một trăm cuốn Tái-sinh-duyên (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) mỗi cuốn giá tiền 0$90.

« Cho hay tài-tử văn-nhân,
« Bầu tiên rót rượu, cậu thần [nối thơ.
« . . . . ra ngần vào ngợ! »

Hi-đình, Nguyễn-văn-Tôi.

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ bảy 29 décembre 1923

KẾT PHỤNG GIAO CẦM

Tích này trích ở chuyện Bạch-mẫu-đơn ra. Cảnh thứ tư đào Nhị ngồi đánh đàn tam-thập-lục-huyền, đào Lữ đóng giả giai đứng nghe và hòa đàn. Có cả đàn nguyệt bốn giây họa theo, thật là:

Ai tường nữ phẩn nam trang.
Về người xuất chúng khác đàn tri âm
Thực là tài tử giai nhân.
Châu Trần nào có Châu Trần nào hơn.

Tối chủ nhật 30 décembre 1923

TRINH PHỤ

Tích này có nhiều câu than vãn:

Kép Thinh, đào Tứ hát bài:
Quân tử vu dịch

Rọng hát dặc biệt trong lối hát chèo)

Tối thứ hai 31 décembre 1923

Diễn hai tích

Tích thứ nhất:

ĐỖ-THẬP-NƯƠNG NỘ
CHẲM BÁCH BÁO
(Hát chèo)

Tích thứ hai:

NGỘT TRUẬT THẤT
KIM LĂNG
(Trẻ con hát)

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MAO-THỊNH kính cáo.

Đã gần hết lịch sang năm rồi. — Xin nhắc lại để các ngài biết cho rằng lịch của bản-quán xem được cả ngày tốt, ngày xấu bán đã gần hết rồi. Vậy ngài nào cần phải mua để b-ếu hoặc để xem, xin mau mau lại mua ngay kẻo hết mất.

Ngài nào ở xa, muốn viết thơ về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản-quán như sau này:

M. ĐỖ-XUÂN-THANH
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Ai có mộ để ở đất của chùa Thái bình? — Ai có mộ để ở đất của chùa Thái-bình (Hoàn-long) đã lâu năm nên mau đến mà cất đi, hạn trong ba tháng kể từ ngày 1 tháng 11 tr- này trở-đi. Nếu hết hạn ấy nhà chủ không cất đi thì nhà chùa sẽ bốc mà quy vào một chỗ cho rộng đất.

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc kiến
Chủ nhân: DƯƠNG-BÁ-TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quý khách dùng thử, sẽ biết thực hư.
2095

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học vào hộp bán kim, mỗi hộp hai mươi điếu. 0.20
3057

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cuộc đua ngựa. — Đến ngày 6 Janvier tới 2 giờ chiều, tại Hạ phong lại có cuộc đua ngựa lần thứ tư trong mùa năm nay.

BẮC-NINH

Quan Tổng-đốc Nguyễn-Bách về hưu. Tối hôm kia, 27 décembre 19 giờ, tại nhà hội Khuyến học có đặt tiệc trà để tiễn quan Tổng-đốc Nguyễn-Bách về hưu trí.

Quan Thiếu Mai-trung-Cát, hội-trưởng có thay lời hàng hội đọc mấy câu chúc từ, đại ý kể lại cái công lao của quan Thượng đã cố giúp về việc quyên tiền mua nhà hội-quán, chỉnh đốn các việc, và gần về nghỉ lại còn quả quyết mua cho hội 10 mẫu ruộng để làm của công. Quan Thượng Nguyễn có đáp lại cảm ơn cả hội cùng quan Thiếu Mai. Hai ngài nói xong, cử tọa vỗ tay, đốt pháo chúc mừng, chuyện trò rất vui trong hai giờ đồng-hồ mới giải tán.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ rà những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

VIỆC KINH-ĐÔ

Hai đứa bé chết thiêu. Ngày 19 décembre ở tại nơi Hồ-quyền, làng Bãn-và có xảy ra một cái thảm trạng khiến cho ai nấy đau lòng vì nỗi nghèo hèn khốn khó mà khiến cho hai đứa bé vô cớ mà chết oan, lại một đứa cũng phải trọng-thương phải đem vào nhà bệnh.

Số là hôm ấy, hai vợ chồng một người thợ nói kia, chồng đi làm việc, vợ đem chợ buôn bán, ở nhà duy có ba đứa bé con, đứa lớn nhất là chín tuổi, cùng hai đứa em nó năm tuổi và hai tuổi, trước khi cha mẹ nó đi khỏi, vừa khi trời mưa lạnh gió rét lợi hại, mà nhà nó duy một cái túp liều tranh đã thấp mà lại nhỏ, bốn bề trát tranh to cho đỡ lạnh, trong nhà lại để một cái trách nhùm lửa và trấu để cho ba anh em nó làm vật ngư hàn. Thâm hại thay đứa lớn đi đến những nơi bụi bờ để kiếm quả

(Xem trang thứ tư).

ĐÁ NGON LẠI BỔ

Rượu ŒNO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nối-nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2 $ 40 một chai lít.

Ta dùng uống trước khi ăn cơm thì thực là tốt.

Bán tại hiệu **Bảo-chế J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền Hanoi. 3000

CÓ NHÀ BÁN

Phố Hai Tượng, tức là phố hàng Giấy, số 2 (đằng sau nhà cô Bé lý, phố hàng Bạc)

Ai muốn mua, thì hỏi ở đấy

3730

HỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

LỜI BÁO CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ông để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những số gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giải tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU
T. M. GRENIER.

防海內河
泰金號正 茶名子獅

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là **KIM-THÁI**, số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiện tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 cũng có một chi-điếm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến bản hiệu mua cũng được.

Xin nhân cho kỹ các hiệu chè: **KIM-THÁI** hiệu *su-tử*; **CÔNG-THÁI** hiệu *kỳ-lân* và **LÂM-MẬU**, *tam-hỷ, ngũ-phúc, tam-nguyên*.

Các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI
Haiphong, phố Khách, số 140
Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

2101

PHOSPHATINE FALIÈRES làm một món vật thực khó mà hóa chước được.

Đã có tánh dưỡng như sữa, mà lại ngon ngọt, dễ ăn. Dùng nuôi con nít và sẽ dưỡng những kẻ tỳ vị yếu. Phải coi cho thiệt hiệu Phosphatine Falières.

Coi chừng kẻo lầm đồ giả gian, bắt chước theo hột thần hiệu

PHOSPHATINE FALIÈRES

Bột này bán cùng xứ, tại PARIS thì ở đường de la Tacherie, môn bài 6.

THUẬN-THÀNH

BOÎTIER — CHAPELIER
HANOI — 7, Rue des Caisses, 7 — HANOI

Bản-hiệu mới in xong Catalogue 1924, nhiều kiểu đẹp, xin mời các Quí khách chiếu-cố.

Chủ-hiệu: NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính-mời

2096

Nước mắm

Nước-mắm là một vị thực-phẩm có ích cần dân Việt-nam ta. Nên HẢI-LỢI công-ty chúng tôi hết sức khảo-cứu, lập xưởng chế-tạo tại Hanoi, nay đã làm được nhiều hạng Nước-mắm ngon, và thật là sạch-sẽ, hợp cách vệ-sinh, đúng điều lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916, về cách làm Nước-mắm Nhị-nước. Nay đã có giấy của tòa Thí-nghiệm khen như sau này:

Nước-mắm ngon, tốt, và đúng được điều-lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916.

« Conclusion »

Excellent produit répondant aux conditions fixées par l'arrêté du 21 Décembre 1916.

Bán lẻ, bán buôn, hàng ngon, giá hạ, Qui-khách nào chiếu-cố, tất phải vừa ý. Có cả hàng đặc-biệt đóng chai, để dùng lễ biếu thực là tiện lắm.

Có cả muối, và mắm-tôm tốt lắm. Qui-khách nào ở xa, muốn dùng thử hàng nào, xin viết thơ về, chúng tôi xin sẵn lòng, tiện đường gửi ngay theo cách nhận-hóa giao-ngân.

Nay cẩn-bạch
HẢI-LỢI CÔNG-TY
Chế-tạo-Xưởng tại Thái-hà, Hàdông
Tổng-cục tại, 72, Jean Dupuis, Hanoi.
2092

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc: các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng dùng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

3017

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54; Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

số 22

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng văn tài-nữ » lập lôi kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xác-láo thì được phép đa-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-BỈ-MỤC dịch thuật

Liễu cử-nhân nói:

— *Hương-cảm lý* cách đây chỉ độ hơn 10 dặm, lối đi có nhiều cảnh đẹp, chỉ bằng chúng ta tiện dịp đi chơi, thử xem con danh con ấy hạng người thế nào. Nếu quả có nhan-sắc tài-tình thì chúng ta sẽ làm mối cho *Tông* tiên-sinh, há chẳng là một cái duyên kỳ-ngộ ru! Nhược bằng một đứa con gái ở chốn hương-thôn, không hiểu việc đời thì cũng là mua một cuộc vui-cười, chứ có hề chi!

Đào tiến-sĩ nói:

Phải đấy! sáng mai chúng ta sẽ cùng đi!

Tông-tin ngoài miệng dẫu nói khoác lác, nhưng trong lòng vẫn chưa quên cái nhục với nàng *Sơn-đại* khi trước nay nghe nói lại có một đứa con gái kỳ quái như thế, nghĩ cũng có một chút ngần-ngại mà không muốn đi.

Tông-tin thấy hai người rủ đi, bắt-đắc-dĩ miễn-cưỡng mà đáp rằng:

Tôi ở đất *Dương châu* này đã cho người đi dò tìm khắp nơi, để cầu lấy một đứa tài-sắc nữ-tử, dẫu bao nhiêu tiền cũng không quản-ngại. Thế mà từ bấy đến nay, mất này đã từng xem nhiều đứa con gái, chưa thấy đứa nào cầm nổi cái bút, viết nổi câu văn, có lẽ nào một đứa con gái nhỏ ở chốn hương-thôn lại tài nghề thơ-văn được! chẳng qua lại đứa nào chơi nghịch, giả-mạo viết cái giấy này để đánh lừa cho người ta đi đường xa mất công đó mà thôi. Hai tiên-sinh nghĩ là thật đấy ư!

Đào tiến-sĩ nói:

— Chúng ta cũng muốn dạo chơi về miền hương-thôn một hôm, nhân tiện đi xem sao, hà tất phải bàn đến sự thật giả.

Liễu cử-nhân nói:

Phải! phải! sáng mai tôi sẽ bảo người nhà sửa soạn hành-lý đem đi, cũng là một cuộc chơi xuân, có can chi mà ngại!

Bấy giờ *Tông-tin* thấy hai người cứ cố ý nài đi, lại nghĩ thầm rằng: Được con gái này dẫu có tài-học, chẳng qua là một người tầm-thường trong chốn hương-thôn, chứ khi nào lại có được một con *Sơn-đại* nữa. Chẳng chấp-chênh một vài bài thơ lăng-nhăng, làm chi ta chẳng thắng nổi được nó!

Tông-tin nghĩ vậy, mới vững dạ rồi xưới mã đáp rằng:

— Ừ! chúng ta đi thì đi! nhưng chỉ sợ cười vỡ bụng mà thôi!

Đào tiến-sĩ nói:

— Cổ-nhân mỗi khi gặp cuộc thi-thơ, lấy làm mừng-rỡ, cũng là một sự mua vui, chứ có hề chi!

Liễu cử-nhân nói:

— Phải lắm! phải lắm!

Mấy người kéo nhau vào *Quỳnh-hoa-quán* chuyện-trò hồi lâu, rồi mỗi tan về. Đến ngày hôm sau, quả-nhiên sắp đủ ngựa xe, túi thơ bầu rượu, cùng nhau ra cửa Nam-môn thẳng đường đi về *Hương-cảm-lý*. Vừa đi vừa xem ngắm phong-cảnh, gần trưa mới về tới nơi.

Ba người hỏi thăm *Cán-hoa-viên* ở chỗ nào thì gặp có người thôn-nhân đáp rằng:

— *Cán-hoa-viên* là cái vườn hoa của nhà bọ *Lãnh*, để cho người con gái ở, tại phía trước mặt kia. Đi khỏi cái cầu đá thì tới nơi vậy.

Tông-tin thấy nói đến con gái nhà họ *Lãnh* thì vội hỏi rằng:

— Tôi nghe nói con gái nhà họ *Lãnh* mới 12 tuổi, mà tài-học gì lắm, có thật thế không?

Thôn-nhân đáp rằng:

— Thật hay không thì chúng tôi quê-mùa, còn biết thế nào. Nhưng tiên-sinh thử nghĩ trong chốn hương thôn, lấy đâu có người tài-học giỏi, chẳng qua nhà ông họ *Lãnh* giàu-có, bảy trò ra thế, để làm cách kén chồng cho con mà thôi.

Tông-tin nghe lời, liền gật đầu mà đáp rằng:

— Câu nói ấy rất có lẽ phải!

Tông-tin từ khi nghe được mấy câu của thôn-nhân nói, lại càng bạo dạn hơn trước, cùng hai người kia dảo bước đi qua cái cầu đá. Khi đi gần đến cửa liền mở trát lấy bút viết mấy chữ vào mảnh giấy rằng: « Tôi là *Tông sơn-nhân*, người *Sơn-đông*, cùng *Đào tiến-sĩ* và *Liễu cử-nhân* đến tìm tiểu *tài-nữ* để bàn về *thơ văn* ».

Viết xong, bảo một tên người nhà hãy cầm vào trước. Bấy giờ *Lãnh-giáng-tuyết* chắc rằng thế nào *Tông-tin* cũng đến, đã bảo thân-phụ mời *Trịnh* tú-tài ở đấy và sửa soạn sự nghênh tiếp. Khi tiếp được giấy thì *Lãnh tán* cùng *Trịnh* tú-tài vội-vàng ra đón.

Trịnh tú-tài nói:

Chúng tôi là nông-gia ở chốn hương-thôn, không được biết có 3 ngài giảng-tâm, thành r chưa kịp sửa soạn để nghênh tiếp.

Tông-tin nói:

Chúng tôi nhân đi chơi xuân, chợt nghe tiếng tài-nữ mà vào, thế này cũng là đường-đột lắm.

Trịnh tú-tài vái chào, rồi mời vào nhà khách, gọi người nhà pha trà. Mọi người đều nói họ tên. *Tông-tin* lại nói với *Lãnh-tán* rằng:

— Tự-nhiên chúng tôi cũng không dám vào, nhân hôm trước thấy lệnh-ái có yết mảnh giấy, biết là một bậc thiếu-niên cao tài, cho nên tìm vào để thỉnh-giáo.

Trịnh tú-tài thay lời *Lãnh-tán* mà đáp rằng:

— Xá-sanh-nữ hãy còn nhỏ tuổi, sáo dám khoe tài nhưng vốn tính hiếu-học, sợ chốn hương thôn có lậu, cho nên có viết mấy câu cán-dỡ như thế thì mới mong được các cao-hiền giáng-lâm.

Đào tiến-sĩ nói:

— Dẫu hương-thôn cũng bất-lợi phải khuêm-tốn, đã là chỗ văn-mạch cũng nhau thì xin cho mời xá-sanh-nữ ra đây tương kiến.

Trịnh tú-tài nói:

— Xá-sanh-nữ tất phải ra bái-kiến, nhưng 3 vị tiên-sinh mới tự xa tới đây, muốn mời các ngài xơi chén rượu nhạt, chờ sự quê-mùa hủ-lậu, không biết các ngài có lòng chiếu-cố cho chăng!

Đào tiến-sĩ nói:

— Chủ-nhân đã có thịnh-tình, khi nào dám chối-từ, nhưng tự nhiên mà đến quấy nhiễu như thế này, cũng không khỏi hỗ-thẹn.

Trịnh tú-tài nói:

— Các ngài đã chiếu-cố thì xin mời vào trong chốn hoa-viên nghỉ-ngơi một chút.

Nói xong, đứng dậy mời ba người vào trong vườn hoa. Ba người vào tới nơi, trông thấy rõ xanh nước biếc, lầm về thanh-u, trà ngát rượu ngon, đá mài phong-nhã, cũng không dám coi thường là chốn quê mùa hủ-lậu vậy.

Hồi lâu, người nhà dọn rượu, mọi người cùng ngồi vào uống. *Trịnh* tú-tài thấy cử-nhân tiếu-sĩ đều phải nhường *Tông-tin* ngồi trên, tất là một người có giá-trị chi đây, mới cũng giả-ý biệt đãi.

(Còn nữa).

trái cây về cho em. Lại dặn đứa năm tuổi ở nhà giữ em và thường khơi lửa hơ cho nó ấm. Vì thế mà đứa trẻ thơ dại đột làm cho lửa bốc lên cháy tung bùng! Thế đứa nhỏ khôn lanh, đứa lớn chạy về trông thấy sự nguy hiểm là tiếp cứu thì chẳng ai nghe, vì nơi ấy hiu quanh lắm, nên nó xông vào lửa cứu em nó thì đã chẳng cứu được đã bị chết thiêu cả hai, còn phần nó thì cũng bị cháy bỏng thương nặng.

Đến khi cha mẹ nó về trông thấy tình cảnh ấy cũng nhau ngã lăn ra rồi chết sửng! Ấy cảnh cớ bởi ai? Ôi ở cái bệnh nghèo đã đưa người đến cảnh bần hàn như thế mà chưa chán lại còn đày đọa cho đến nỗi nát gan đứt ruột mới chán ư?

Tuy thế nhưng cũng bởi cái vô ý bất-phòng của người thì chớ vội trách trời là phải vậy.

Ấy mới gan ấy mới tài. Cách vài hôm nay, ở trong thành, có ông thừa kia, trong lúc ban đêm có đứa gian-đồ nay cửa vào nhà, vừa đang quơ vét đồ tài sản của ông thì vừa khi ông thức giấc dậy, trông thấy nó ông liền nhảy xuống giường nắm tóm lấy cổ nó. Trong tay tuy không có khí giới gì chống cự nó nhưng, và hình thì nó rất to lớn dẫy đà, lại có phần khỏe mạnh gấp mười ông mà chẳng có ý gì kinh hãi; tay tóm cổ tay ấm dụng vật lộn với nó quyết bắt cho được, vì thế mà hai người lôi kéo nhau, xô đẩy nhau, lăn lội xuống đến dưới nhà bếp, đến đó sẵn có đống củi nó bèn tìm được lẽ cũ trở lại đánh ông, ông liền buông nó ra rồi cũng giật lấy một lẽ mà chống cự nó. Trong khi tối tăm đến lửa chẳng có hai người chiến đấu nhau rầm rầm thì bà thừa đã thức giấc dậy, trông thấy liền la tiếp cứu, thì đã có người lính tuần phòng nghe la chạy tới giúp sức với ông mà bắt được đứa hung, thì mới biết quả một đứa đại bom thấy đánh có đủ cả khí cụ để đào ngạch khoét tường cùng những thứ thuốc mê và thuốc chết.

Đem giải nạp nó vào trại giam thì quan trên đã xét biết nguyên nó trước đã có phạm mấy lần đạo thiết mà nay nó đã giàu có, ở nhà ngói lạm nghề thợ bạc tại tỉnh Quảng trị, mà tuổi nó cũng ngoài bốn mươi rồi; tưởng thế là đã bỏ cết an cư lạc nghiệp nhưng ngựa quen đường cũ, thói dở không chừa, ấy mới lạ thay!

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán tối giấy quán báo, chừa lại tem nhờ thì biên rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quán khác.

Nếu ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nhau hơn.

VIỆC TRUNG KỲ

THỪA-THIÊN

Thời tết. — Nay đã đến mùa tháng 11 rồi mà trời vẫn chưa thấy rét lạnh, hàn-thử-xích cứ ở độ 22, 21, 18 là cùng, so với năm trước thì nay không lạnh cho mấy, còn mưa giỏ thì cứ dồn dồi anh vài hôm mưa vài hôm không thường, vì thế mà lắm người phải bệnh cảm mạo, còn mùa màng thì lúa mà đến cây cấy được cả, ấy là thời tiết cũng khá gọi là thuận, nhất là nông-vụ lại phơn cả, khá nên mừng thay.

Cái nạn xe lửa. — Cách vài hôm nay ở gần hầm Phước tượng Cầu-hai có xảy ra một cái nạn xe lửa, chết mất một người đàn ông tại nơi trước mặt ông hầm chừng vài mươi thước. Người ấy bị xe và nhảm đâu bể mất một mảnh to bằng bàn tay và một vết thương nữa rất nặng ở sau bàn mông thì đã ngã lăn ra rồi cứng khẩu không hỏi được nữa, liền vực lên xe chở lên nhà thương Huế để bước thuốc, nhưng sau khi mua thương rửa rảy xong thì chết; không thể tra cứu ra được cái nguyên do là tại sao mà bị nạn ấy. Nghe đâu ở trong lưng người ấy có lần bộ bài tây mà vai có gánh đôi thùng thế thì chẳng nhẽ rằng vì mê cờ bạc mà chết, hay là vì đi đường vội vàng mang vướng?

Ở đia-phận huyện Phú-lộc, cách mấy tháng nay đã một lần ba người chết là cũng vì ngủ trên đường xe lửa. Sau cái nạn ấy thì ngài cầm đầu hàng kẻ chức dịch trách nhiệm đều bị khiển trách, cách, phạt cả, thế mà nay lại xảy ra nạn ấy nữa thì có phải là cái tai bay họa gió đến lần nữa, mới thật là « họa vô đơn chí » cho những người có chức-dịch đó chăng?

THUỐC CHỮA BỆNH THƯƠNG GÀN

Ai mà làm lụng mệt nhọc thái quá rồi động sáng sẽ, buồn rầu nghĩ ngợi thì thường ra mệt mỏi bỏ ăn uống, gầy, kém đi biếng ăn, thì đêm không ngủ được, chẳng chóng ngủ được, mà ngủ lại hay có bằng là những ác mộng giật mình mê nhọc, không thấy ngon miệng ăn uống được.

Thuốc Neurinase là của một viện học-sinh ở Paris chế ra. Thuốc này làm cho gân cốt bình yên và ngủ được êm đềm, lại thêm bổ bổ. Người gì kể rõ ra ông đều có bán cả.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2056

BÁN ĐỒN-ĐIỀN

Một cái đồn-điền rộng 650 mẫu tây muốn bán.

Hỏi tại số 54, Phố Strasbourg, Haiphong. 2734

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM » ở Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Dịch cần ông

KHÔNG CON

hay là còn-bà KHÓ CHIỀU THAY tôi chữa bằng thuốc YSTALINE. Thuốc này tuổi nào uống cũng được.

Thuốc này là vị thuốc của các Lương-y trong các xứ đã chữa bách không sai. Ấy là một vị thuốc nên tâm được, bảo-chế theo vạn-học kiêm thời, mà thực là hiệu lắm. Có nhiều lời khen ngợi tặng thuốc ấy.

Tiệm chính : LABORATOIRE YSTALINE, môn bài 35 ở đường Blanche tại thành PARIS.

Giá một chai (có lời khuyên-giải và cách sử dụng về cho đủ hiệu nghiệm) là 2$ quan thuộc Langsa.

Tiệm bán lẻ ở Hanoi : Ld. CHASSAGNE, hàng thuốc.

Hiệu GIU-ICH *tức là Công-ty* GIU-VAN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay. 2035

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và **rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con mới từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Trảng-tiền, Hanoi.

Nhiều kiểu lạ!

Hiệu CHẤN-HƯNG nhà đồ ở phố hàng Bạc, số 80, Hanoi, chuyên-môn chế tạo đủ **nam-trang nữ-trang** bằng vàng bạc thực, có nhiều kiểu khéo, thanh nhã hợp thời-trang, đã có tiếng câu-thận, buôn bán chắc chắn, có giấy cam-đoan rằng: Vàng bạc đúng cân đúng tuổi, khi không dùng nữa mà trả lại thì không thiệt gì. Các quí-khách nên lại hiệu ấy mà mua bán, không còn nghi ngại gì nữa. 2065

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA

HIỆU

C. J. BONNET

LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lâu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 2053

疳醫林桂張

MỜI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUA BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (*tức là bệnh lòi tử*) *thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, nếu còn để khi đại tiện xong rồi thì lưu-huyết ít đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề xen khó chữa.*

Khi nào chữa bệnh này đều dùng đao rất cẩn-thận, nên tôi đang tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không nói, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi muộn từ kỳ rung rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lung như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến

M. TCHUONG-QUAY-LAM

26, Phố Hàng Bông. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Các lành xa đi mà xin hẹn tiếp.

Thư tư xin trả lời ngay. 2060

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酶補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì nống một cốc con

每時食先服每食時設嚼醞欽快利

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2080 31 phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

PHẢI LÀM SAO

những người YẾU ĐUỐI, MỎN MỎI

những người mà PHỔI và CUỐN PHỔI YẾU?

Dùng **VỊ TRỪ TRÙNG SỘC** và **BỔ** là

la SOLUTION PAUTAUBERGE

có vị CRÉOSOTE và vị BỔ là CHLORHYDRO-PHOSPHATE de CHAUX

Uống vô hại tí, hiệu nghiệm vô **CẢM-HO** lâu năm ho

TỨC NGỰC cau KHIẾU XƯƠNG, GẦY GÒ. Ăn NGON có SỨC, hết đàm và ngứa

HO LAO

L. PAUTAUBERGE, 10, Rue de Constantinople, Paris, et toutes Pharmacies.

HÀNG MỚI SANG

Rẻ hơn mọi năm mà lại tốt vì là lúc hàng đến giá bạc cao, mới các ngài lại mua mau kẻo hết.

Mũ — Các ông và các cậu từ 2 tuổi trở lên mũ nào cũng có và đủ các số đầu.

Feutre (laine)
Feutre (longs poils)
Feutre (velours)
Casquettes Russes
Casquettes nouvelles
Bérets matelot

PARAPLUIES POUR HOMMES, DAMES ET GARÇONNETS
CACHES-NEZ LAINE TRÈS BONNE QUALITÉ
POLOS ET BAS TRICOT FANTAISIE PUR LAINE, ETC. ETC...

HAI-CHINH

Nhà chế tạo các thứ mũ

2042 74-76, Rue du Pont-en-Bois, Hanoi

QUINQUINA CUSSAC

BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI

Chế bằng rượu vang tốt. Rượu ấy làm cho ngon cơm, và cái vị nó rất ngon.

Rượu ấy khỏe và bổ làm cho người mới đau khỏi được phục-sức, trị được bệnh huyết suy, bệnh sốt-rét cùng bệnh mệt nhọc.

Ai muốn giữ gìn sức-khỏe nên dùng rượu này.

HIỆU GUIONEAUD FRÈRES

HANOI — HAIPHONG

Đứng làm đại biểu bán rượu ấy cho khắp cả hạt Đông pháp

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

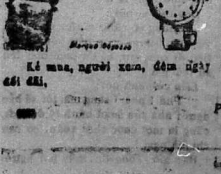
59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

說人竹牌門前新行內何京裏

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tôi tu sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pekin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cối để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứa đã lâu lắm mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mua đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật đối đãi,

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)